

บรรณาธิการ / Editorial

/ e

นับตั้งแต่การประชุมสุดยอดสิ่งแวดล้อมที่กรุงริโอ เดอจาเนโร ค.ศ. 1992 เป็นต้นมา การจัดการสิ่งแวดล้อมได้มีจุดเน้นในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมเพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน อย่างไรก็ตาม เป็นที่ยอมรับกันว่าผลสัมฤทธิ์ของการมีส่วนร่วมนั้นขึ้นอยู่กับกรอบและกรอบการประยุกต์ใช้กระบวนการและเครื่องมือส่งเสริมการมีส่วนร่วมในแต่ละบริบทการจัดการสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันออกไป วารสารการจัดการสิ่งแวดล้อม ปีที่ 11 ฉบับที่ 1 นี้นำเสนอผลงานวิจัยที่เป็นการประยุกต์กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในหลากหลายบริบทสิ่งแวดล้อมในหลายระดับ ได้แก่ “การส่งเสริมการจัดการมลพิษทางน้ำโดยชุมชน” โดย สัจจา บรรจงศิริ บำเพ็ญ เขียวหวาน ปาลิรัตน์ การดี และ ชัยยุทธ ชินณะราศี ถอดบทเรียนที่ผ่านมาและนำเสนอแนวนโยบายการบริหารจัดการน้ำเสียในแหล่งน้ำโดยชุมชนในระดับประเทศ ส่วน “การจัดการมลพิษทางน้ำโดยวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่ลุ่มน้ำปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน” โดย อโนดาษฐ์ รัชเวทย์ และ สุรศักดิ์ นุ่มมีศรี และ “คุณภาพชีวิตและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อการลดผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตจากความเสี่ยงสภาพของแม่น้ำลี้ จังหวัดลำพูน” โดย สามารถ ใจเตี้ย ชวลิต วโรดมรังสีมันต์ ถาวร มาตั้น และ พิรญา อึ้งอุตรภักดี สะท้อนคุณภาพชีวิตของชุมชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ นำมาสู่ข้อเสนอแนะแนวทางการจัดการลุ่มน้ำโดยชุมชนในระดับเฉพาะพื้นที่ซึ่งชุมชนสามารถดำเนินการได้เอง

ความพยายามในการออกแบบและการประยุกต์ใช้เครื่องมือในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม สะท้อนในบทความ “การพัฒนาต้นแบบระบบอ่านข้อมูลระยะไกลเพื่อจัดทำเซนเซอร์เว็บเชิงความหมายสำหรับข้อมูลคุณภาพน้ำในคลองอู่ตะเภา” โดย เกริกชัย ทองหนู พนาลี ชีวกิตาการิธดา ยงสถิตศักดิ์ และ สุพัตรา พุฒิเนาวรัตน์ นอกเหนือจากระบบข้อมูลคุณภาพสิ่งแวดล้อมแล้ว ระบบมาตรฐานหรือเกณฑ์พิจารณาในการจัดการสิ่งแวดล้อม อาทิ มหาวิทยาลัยสีเขียว และโรงแรมสีเขียว ก็เป็นเครื่องมือที่ต้องอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมในการขับเคลื่อนองค์การดังเห็นได้จาก “การประยุกต์กระบวนการนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนามหาวิทยาลัยสีเขียวของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จังหวัดพิษณุโลก” โดย รัญญ์ณภัทร์ เจริญพานิช และ “การประเมินการบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของสถานประกอบการประเภทโรงแรมในเขตภาคเหนือตอนล่าง” โดย ปิยะดา วชิระวงศกร และ อุษณีย์ ทิมสูงเนิน

ปิดท้ายฉบับด้วยการประยุกต์ใช้เครื่องมือนโยบายที่สามารถก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมาย “ภาพอนาคตเพื่อการวางแผนจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน” โดย ฝอยฟ้า ชูติดำรง นำเสนอตัวอย่างการประยุกต์ใช้การวิเคราะห์ภาพอนาคตในการวางแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมในระดับโลก ระดับประเทศ และระดับพื้นที่ ผู้สนใจเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ชุดภาพอนาคตเป็นเครื่องมือในการเปลี่ยนแปลงสังคม สามารถศึกษาเพิ่มเติมได้จากหนังสืออ่าน “ถอดบทเรียนเปลี่ยนอนาคต: Transformative Scenario Planning” คำแนะนำโดย ดร. สมพร แสงชัย

จากผลการประเมินคุณภาพวารสารวิชาการ รอบที่ 3 ปี พ.ศ. 2558 ของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thailand Citation Index: TCI) วารสารการจัดการสิ่งแวดล้อมได้ผ่านการรับรองคุณภาพและจัดอยู่ในฐานข้อมูลกลุ่มที่ 1 เช่นเดิม ซึ่งจะระยะเวลาการรับรองคุณภาพวารสาร ตั้งแต่มีนาคม 2558 ถึงธันวาคม 2562 และจากการที่ได้มีการปรับปรุงระบบวารสารออนไลน์ ที่เป็นทั้งช่องทางการส่งบทความ ช่องทางการประเมินบทความ และช่องทางการตีพิมพ์บทความ นอกเหนือจากการตีพิมพ์เป็นรูปเล่มวารสารนั้น คณะทำงานของกองบรรณาธิการจะได้ดำเนินการขอเลขมาตรฐานสากลประจำไฟล์ดิจิทัล (Digital Object Identifier) หรือ DOI ให้กับบทความที่ตีพิมพ์ในวารสาร เพื่อให้ผู้อ่านการค้นหาวรรณถึงการอ้างอิงบทความของวารสารการจัดการสิ่งแวดล้อมบนอินเทอร์เน็ต

ในก้าวแรกสู่ทศวรรษที่ 2 วารสารการจัดการสิ่งแวดล้อมยังมุ่งเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ผลงานวิจัย และ การสังเคราะห์ความรู้ เพื่อการแลกเปลี่ยนและพัฒนาองค์ความรู้ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม รวมถึงการส่งเสริมการนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย ที่นับวันจะยิ่งทวีความสำคัญมากขึ้น